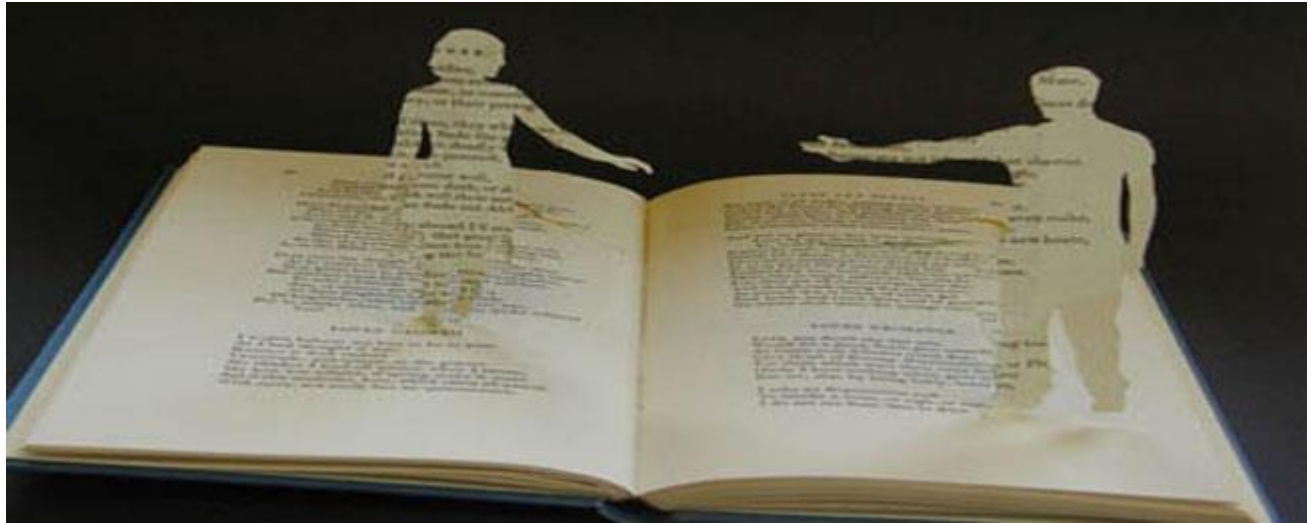

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ-ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑ/ΔΟΥΛΕΙΑ/ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ-ΔΟΥΛΕΙΑ
<p style="text-align: center;">Μορφές</p> <p>A. Εξωτερική</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η φυσική 2. Η εθνική 3. Η οικονομική 4. Επιστημονική 5. Η πολιτική 6. Η κοινωνική 7. Η πολιτιστική 8. Η θρησκευτική <p>Ατομικές ελευθερίες</p> <p>B. Εσωτερική</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η πνευματική 2. Η ψυχική 3. Η ηθική 	<p style="text-align: center;">Μορφές ανελευθερίας-εξάρτησης</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Φυσική 2. Η εθνική 3. Η οικονομική 4. Επιστημονική 5. Η πολιτική 6. Η κοινωνική 7. Η πολιτιστική 8. Η θρησκευτική <p>Η σωματική/ατομική ανελευθερία</p> <p>Μορφές αλλοτρίωσης</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η πνευματική 2. Η ψυχική 3. Η ηθική 4. Η κοινωνική (κοινωνικός κομφορμισμός) 5. Η πολιτική
Όρια της ελευθερίας-παράγοντες υπονόμησης	
<p><u>Άτομο</u></p> <p>Ασθένειες-ατυχήματα Οικογενειακό περιβάλλον Οικονομικές δυνατότητες Κοινωνικό περιβάλλον Τόπος διαμονής</p> <p>Ορμές-ένστικτα-πάθη-συνήθειες Στερεότυπα-προκαταλήψεις Δογματισμός Αμάθεια-ημιμάθεια-αναλφαβητισμός Πλασματικές ανάγκες Υλισμός-ευδαιμονισμός</p>	<p><u>Περιβαλλοντικές συνθήκες</u></p> <p>Οικολογικό πρόβλημα Κλιματική αλλαγή Πόλεμος Φτώχεια Ανεργία Εξειδίκευση Τεχνοκρατία Διαφήμιση-προπαγάνδα Ολοκληρωτισμός Θρησκευτικός δογματισμός-θρησκοληψία Επιστημονισμός Στρατευμένη τέχνη-μαζική κουλτούρα Βία σωματική, ψυχολογική κ.π. Νόμοι Θεσμοί Παραδόσεις Εθνικό δίκαιο ΜΜΕ Τεχνολογία Παγκοσμιοποίηση Παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων</p>

Ορισμός	Ως ελευθερία νοείται η απουσία κάθε εξωτερικού ή εσωτερικού καταναγκασμού , η δυνατότητα δηλ. του ανθρώπου να έχει δική του κρίση και βούληση, η δυνατότητα αυτόβουλης έκφρασης και δράσης σύμφωνης με τις επιθυμίες του, χωρίς να παρεμποδίζονται τα αντίστοιχα δικαιώματα των άλλων
Συνώνυμα Υπέρβαση των ορίων Αντίθετα	Αυτονομία, ανεξαρτησία, χειραφέτηση, αυτοδιάθεση, αποδέσμευση Ασυδοσία ανελευθερία, δουλεία, εξανδραποδισμός, αλλοτρίωση, υποταγή, εξάρτηση, υποτέλεια, σκλαβιά, υποταγή, καταπίεση, χειραγώγηση, ποδηγέτηση

ΜΟΡΦΕΣ/ΕΙΔΗ

Εξωτερική (περιβαλλοντικές συνθήκες)

Η φυσική: Η απεξάρτηση του ανθρώπου από δυσμενείς φυσικές δυνάμεις.

Η εθνική: Η δυνατότητα ενός κράτους να αποφασίζει και να ενεργεί χωρίς επεμβάσεις και εξαρτήσεις από άλλα κράτη, να ασκεί αυτόνομη πολιτική.

Το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Η οικονομική: Η δυνατότητα να ικανοποιεί ο άνθρωπος τις βιοτικές, να εξασφαλίζει με έννομα μέσα μια αξιοπρεπή διαβίωση.

Επιστημονική: Η δυνατότητα της επιστημονικής κοινότητας να προχωρά ανεμπόδιστα στην επιστημονική έρευνα.

Η πολιτική: Ο σεβασμός των πολιτικών δικαιωμάτων κάθε πολίτη, δηλ. η δυνατότητά του να συμμετέχει στα κοινά, η ύπαρξη κράτους δικαίου και δημοκρατικών συνθηκών στην άσκηση της εξουσίας.

Η κοινωνική: Περιλαμβάνει όχι μόνο τα δικαιώματα της ισονομίας και ισοπολιτείας, αλλά και την χωρίς διακρίσεις και περιορισμούς συμμετοχή όλων των ανθρώπων στην κοινωνική ζωή, η διασφάλιση των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η πολιτιστική: Σεβασμός στα δικαιώματα τρίτης γενιάς (παραδόσεις, γλώσσα, μνημεία, φυσικό περιβάλλον), η απουσία λογοκρισίας, η καλλιτεχνική ελευθερία

Η θρησκευτική: Η δυνατότητα ατόμων και ομάδων να πιστεύουν σε όποιο δόγμα θέλουν, να εκφράζουν την πίστη τους και να τελούν ανεμπόδιστα τις λατρευτικές εκδηλώσεις τους.

Σημείωση: Η εξωτερική ελευθερία ταυτίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα

Εσωτερική (άνθρωπος)

Η πνευματική: Η δυνατότητα, αλλά και το δικαίωμα του ανθρώπου να σκέφτεται ανεπηρέαστα, ανεξάρτητα και αδέσμευτα. Η ελευθερία λόγου.

Η ψυχική: Η απαλλαγή του ανθρώπου από εσωτερικές εξαρτήσεις.

Η ηθική: Η απαλλαγή του ανθρώπου από αδυναμίες, πάθη και κακίες και η ενσυνείδητη αποδοχή ορισμένων κανόνων Ηθικής .

Ατομικές ελευθερίες: σωματική ελευθερία, ελευθερία επιλογών τρόπου ζωής, κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων (ζωή, ασφάλεια, τιμή, περιουσία), σεβασμός της ιδιωτικής ζωής. Η δυνατότητα αυτοπραγμάτωσης

Η αξία της ελευθερίας και προϋποθέσεις ελευθερίας

Φύση: Ορθολογιστική διαχείριση των φυσικών πόρων, σεβασμός στη φύση, αειφόρος, βιώσιμη ανάπτυξη, πράσινη τεχνολογία, οικολογική ευαισθησία/συνείδηση

Εθνική: Εθνισμός-φιλοπατρία, σεβασμός του δικαιώματος αυτοδιάθεσης, ειρηνική επίλυση των διακρατικών διαφορών στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου και των διεθνών οργανισμών (π.χ. Ο.Η.Ε)
Σεβασμός και οικονομική ενίσχυση των ασθενέστερων χωρών, ειρηνική συνύπαρξη των λαών, φιλία, συνεργασία, αλληλεγγύη

Οικονομία: Οικονομική ανάπτυξη, ευημερία, ελεύθερη επαγγελματική δράση, επαγγελματική εξέλιξη, αποδοτικότητα, υπευθυνότητα, οικονομική συνεργασία

Επιστημονική: ανεξαρτησία της επιστημονικής έρευνας, κατάργηση του δόγματος η επιστήμη για την επιστήμη, προώθηση της ανθρωποκεντρικής αντίληψης για τους σκοπούς της επιστήμης (σκοπός η βελτίωση της ζωής του ανθρώπου)

Πολιτική: δημοκρατία, φιλελευθερισμός, ευνομία, λειτουργικοί θεσμοί, σεβασμός των δικαιωμάτων του πολίτη, έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση, αντικειμενική πληροφόρηση, διάλογος, κράτος δικαίου προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εδραίωση της ελευθερίας, αξιοκρατία

Κοινωνική: καταπολέμηση των κοινωνικών αδικιών, κράτος πρόνοιας, κοινωνική δικαιοσύνη, σεβασμός των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, ανεκτικότητα, κοινωνική ευρυθμία

Όρια -κίνδυνοι που απειλούν την ελευθερία (δεσμεύεις-καταναγκασμοί)

ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Άτομο: ασθένειες, κακουχίες, βασανιστήρια, παραβιάσεις των ατομικών δικαιωμάτων (απόρρητο ιδιωτικής ζωής, βασανιστήρια, κακοποιήσεις, παρακολούθηση συνδιαλέξεων κ.λ.π.)

Φύση: Φυσικές καταστροφές, θεομηνίες, οικολογική καταστροφή, αλλαγή του κλίματος, ενεργειακή κρίση, αστικοποίηση, γιγαντισμός των πόλεων κ.λ.π.

Εθνική: εθνικισμός, ιμπεριαλισμός, πόλεμοι, εξάρτηση των ασθενέστερων κρατών από τα ισχυρά, τρομοκρατία, αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων και του δικαιώματος αυτοδιάθεσης μιας χώρας, κίνδυνος υποδούλωσης, παγκοσμιοποίηση

Οικονομία: Φτώχεια, οικονομική κρίση, οικονομική ύφεση, ανεργία, υπερεργασία, παραβιάσεις εργασιακών δικαιωμάτων, εκμετάλλευση των παιδιών, των γυναικών, των μεταναστών

Επιστημονική: εξάρτηση της επιστημονικής έρευνας από ιδιωτικά ή κρατικά ερευνητικά κέντρα, τεχνοκρατικό πνεύμα, κοινωνία της πληροφορίας, κοινωνία της ταχύτητας, ραγδαίες αλλαγές

Πολιτική: Κυριαρχία των ισχυρών, συγκεντρωτισμός, λαϊκισμός, χειραγώγηση, ποδηγέτηση, μαζοποίηση, το δίκαιο της πυγμής, βία, αυταρχική άσκηση της εξουσίας, παραβίαση των δικαιωμάτων του πολίτη, δημαγωγία, παραπλάνηση, εξαπάτηση, προπαγάνδα, παραπληροφόρηση, κομματικοποίηση, κατευθυνόμενη πληροφόρηση

Κοινωνική: κοινωνικές ανισότητες, κοινωνικός αποκλεισμός, στερεοτυπικές αντιλήψεις, διακρίσεις, π.χ. ρατσισμός, κοινωνικός έλεγχος, θεσμοί, έθιμα.

Πολιτιστική: ισόρροπη ανάπτυξη του πνευματικού πολιτισμού, δια βίου εκπαίδευση, σεβασμός στην παράδοση, ανάπτυξη και προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, γνήσια ψυχαγωγία, ποιοτική-αυθεντική τέχνη, άνθιση γραμμάτων-τεχνών

Πολιτιστική: ανισόρροπη ανάπτυξη του τεχνικού εις βάρος του πνευματικού πολιτισμού, μιμητισμός, ξеноμανία, μόδα, εμπορευματοποίηση της τέχνης, μαζικός/βιομηχανοποιημένος τουρισμός και ψυχαγωγία, επιβαλλόμενα πρότυπα

Θρησκευτική: σεβασμός των αλλόθρησκων, ειρηνική συνύπαρξη

Θρησκευτική: μισαλλοδοξία, φανατισμός, θρησκευτικός φονταμενταλισμός

Ηθική: Ηθική κρίση, κρίση των ανθρωπιστικών ιδανικών

Γνωρίσματα του ελεύθερου ανθρώπου

Εσωτερική /ανελευθερία, αλλοτρίωση

Πνευματικά:

γνώση, ορθολογισμός, κριτική στάση, αμφισβήτηση, διαλλακτικότητα, απαλλαγή από δογματισμό, φανατισμό, ιδεοληψίες, μεσσιανιστικές αντιλήψεις, αυτογνωσία, αυτοέλεγχος, δυνατότητα αυτοκριτικής, ανεξαρτησία γνώμης, υπευθυνότητα, δημιουργικότητα, επινοητικότητα, απροκατάληπτη σκέψη

Η πνευματική:

άγνοια, αμάθεια, ημιμάθεια, αναλφαβητισμός, στείρα εξειδίκευση, δεισιδαιμονίες, προκαταλήψεις, στερεότυπα, δογματισμός, φανατισμός, μεσσιανισμός, μοιρολατρία, ιδεοληψίες προγονοπληξία ή προοδοπληξία, συντηρητισμός, προσωπολατρεία

Ψυχικά:

ηρεμία, γαλήνη, θάρρος, παρρησία, αυτοπειθαρχία, αυτοκυριαρχία

Η ψυχική:

ψυχολογική βία, άγχος, ανασφάλεια, φοβίες.

Ηθικά:

αποδοχή των ορίων, ανθρωπιστική συμπεριφορά, πίστη σε υψηλά ιδανικά, ανεκτικότητα, συλλογικό πνεύμα, συνεργασία, αλληλεγγύη, σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων

Η ηθική:

μικρότητες, κακίες, πάθη, αδυναμίες, κακοήθεια, συμπλέγματα, υλιστικά πρότυπα ζωής, απληστία, θεοποίηση του χρήματος, ευδαιμονισμός, εγωκεντρισμός, ναρκισσισμός

ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

1.

Σύγχρονες συνθήκες ζωής	Τρόποι αντιμετώπισης
<p>Φυσικό περιβάλλον: Οικολογικά προβλήματα, αποξένωση από τη φύση</p> <p>Δομημένο περιβάλλον: Μεγαλουπόλεις, έλλειψη ζωτικού χώρου, ανωνυμία, απροσωποποίηση, αποξένωση, μόλυνση, ρύπανση, ηχορρύπανση</p>	<p>Αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας</p> <p>Ανθρώπινες πόλεις</p>

Οικονομική ζωή: οικονομική κρίση	Αξιοπρεπές οικονομικό επίπεδο
Εθνική ζωή: Η αποκοπή από το παρελθόν, η αδιαφορία για την ιστορία, η έλλειψη εθνικής αυτογνωσίας, η απομάκρυνση από την παράδοση	Επανασύνδεση με το παρελθόν, σεβασμός στην παράδοση, τον εθνικό πολιτισμό
Πολιτιστική ζωή: αλλοτρίωση	Απαλλαγή από ξενομανία και μιμητισμό
Κοινωνική ζωή: Κοινωνικά αδιέξοδα, ανισότητες, αδικίες	Κοινωνική δικαιοσύνη
Ηθική ζωή: Ηθική κρίση, αμοραλισμός, φαυλοκρατία, χρησιμοθηρία, ιδιοτέλεια	Αλλαγή της αξιολογικής κλίμακας

2.

Φορείς κοινωνικοποίησης	Τρόποι αντιμετώπισης
Οικογένεια: Κρίση του θεσμού της οικογένειας, προβλήματα στο οικογενειακό περιβάλλον, αδιαφορία και ανευθυνότητα των γονέων, αρνητικά πρότυπα συμπεριφοράς και τρόπου ζωής	Υγιής, ορθή διαπαιδαγώγηση
Σχολείο: Τεχνοκρατικός χαρακτήρας, εξειδίκευση, συσσώρευση γνώσεων, σύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή, βαθμοθηρία, ανταγωνισμός, απουσία ανθρωπιστικής παιδείας, επαγγελματικού προσανατολισμού, κοινωνικής δράσης, απομνημόνευση	Εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης, δημοκρατική, ανθρωπιστική παιδεία
Μ.Μ.Ε. Παραπληροφόρηση, προπαγάνδα, ηρωοποίηση αντικοινωνικών τύπων, διαφήμιση, προώθηση υπερκατανάλωσης, επιβολή υλιστικών προτύπων, νόθη ψυχαγωγία	Τήρηση του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας
Πνευματική εξουσία: αδιαφορία, ελιτισμός	Συμμετοχή στα κοινά, αποδοχή του κοινωνικού ρόλου τους (διαφωτισμός, ενημέρωση, αφύπνιση των μαζών, καθοδήγηση, έλεγχος της εξουσίας, δημοσιοποίηση της αλήθειας)
Πολιτεία: Αδιαφορία για το καλό των πολλών, γραφειοκρατία, αναξιοκρατία, άνομες συναλλαγές, αδικία, διαφθορά, αδυναμία εφαρμογής των νόμων	Εξυγίανση των πολιτικών θεσμών, δημοκρατική και φιλολαϊκή πολιτική.

3.

Άτομο

Αιτίες: αμάθεια, αδιαφορία, ανευθυνότητα, φανατισμός, έλλειψη αυτογνωσίας Ο αδαής είναι άβουλος και ευάλωτος.

Τρόποι αντιμετώπισης**Γνώση -αυτάρκεια-ανεξαρτησία.**

- Η γνώση ως μέσο επαγγελματικής αποκατάστασης και τελικά οικονομικής ανεξαρτησίας,
- Η γνώση ως μέσο οικονομικής ανάπτυξης, αυτάρκειας και ευημερίας των κοινωνιών
- Η ιστορική γνώση διατηρεί την εθνική συνείδηση και τονώνει το φρόνημα υπόδουλων, για να διεκδικήσουν την ελευθερία τους Αποτρέπει την πολιτιστική υποδούλωση
- Με τη γνώση ελέγχει την αξιοπιστία των πληροφοριών
- Η γνώση επενεργεί στη διαμόρφωση κρίσης και κριτηρίων, ώστε να μπορεί ο άνθρωπος να διαγνώσει προθέσεις, σκοπιμότητες και κίνητρα που κρύβονται- αποσοβεί τον κίνδυνο να χειραγωγηθεί η σκέψη του.
- Μαθαίνει να είναι ανεκτικός, να σέβεται την ιδιαιτερότητα, το διαφορετικό δόγμα, τη διαφορετική αίρεση, πεποίθηση ή ιδεολογία
- Πολίτης και κοινωνικές ομάδες μπορούν να υπερασπιστούν καλύτερα τα δικαιώματά τους, αν γνωρίζουν
- Η γνώση απελευθερώνει τον άνθρωπο
- Η επιστημονική έρευνα και γνώση

Η ερμηνεία των φυσικών και κοινωνικών φαινομένων απάλλαξε τον άνθρωπο από προλήψεις και δεισιδαιμονίες. Με την εφαρμοσμένη γνώση ο άνθρωπος όχι μόνο απαλλάχτηκε από την κυριαρχία φυσικών δυνάμεων, αλλά σε πολλές περιπτώσεις τις αξιοποίησε κιόλας. Ικανοποίησε βιοτικές του ανάγκες, γλίτωσε από τη στέρηση, τον κόπο και τον πόνο.

Ελέγχει αβάσιμες επιστημονικά θεωρίες, π.χ. ρατσισμός, απαλλάσσεται από ιδεολογήματα και προκαταλήψεις.

Παραδείγματα:

Πριν από μεγάλες εθνικοαπελευθερωτικές και κοινωνικές επαναστάσεις προηγήθηκαν περίοδοι διαφωτισμού, δηλαδή περίοδοι έντονης επιστημονικής έρευνας, ευρείας διακίνησης γνώσεων και ιδεολογικών ζυμώσεων.

- **Η αυτογνωσία** προστατεύει τον άνθρωπο από την αλλοτρίωση

ΚΡΙΤΗΡΙΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ	
<p>[...] Ας προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την Ελευθερία, προβαίνοντας σ' ορισμένους απλούς αφορισμούς¹: Η Ελευθερία είναι ανθρωπινή γιατί απευθύνεται, παραδίδεται στους ανθρώπους, γιατί οι άνθρωποι πεθαίνοντας την ανασταίνουν. Είναι όμως και θεϊκή γιατί το κύρος της το αντλεί από την συγκλονιστική συγκατάβαση του Θεού που ενσαρκώθηκε για να μας ελευθερώσει από την αμαρτία. Παρ' όλο που δεν είναι δυνατό αυτή τη στιγμή ο αφορισμός αυτός ν' αναπτυχθεί περισσότερο, πρέπει να πούμε πως υπάρχει μια τρομερή, μυστηριώδης, υποδότη² σύζευξη ανάμεσα στην αμαρτία, που είναι ηθική δουλεία, και στην ανθρωπινή σκλαβιά, όπως απλά την ξέρουμε και την εννοούμε. Γιατί και η μια και η άλλη, πιέζουν την προσωπική ευθύνη του ανθρώπου. Και η Ελευθερία είναι υπεϋθνη. Τούτο σημαίνει πως δεν</p>	

είναι μεγάλη η ευθύνη του ανθρώπου μονάχα όταν έχει χάσει την Ελευθερία του αλλά κι όταν την έχει κερδίσει. Γιατί τότε είναι που ανακύπτουν τα τρομερότερα ερωτήματα: τι θα την κάνεις την Ελευθερία που κέρδισες; Πώς θα την αξιοποιήσεις; Σε ποιους υψηλούς στόχους θα την αφιερώσεις; Πώς, τέλος, θα την προφυλάξεις από τη φθορά του ανθρώπινου βίου κι από τους εχθρούς της;

Από αυτά τα ερωτήματα ανακύπτουν νέοι αφορισμοί. Η Ελευθερία είναι δ υ ν α μ ι κ ή και δ η μ ι ο υ ρ γ ι κ ή. Αφού την απόκτησες, πρέπει να την τιμήσεις μ' ένα βίο θετικό, γόνιμο, χαρακτηρισμένο από σεμνότητα κι αμετακίνητη υψηλοφροσύνη³. Η Ελευθερία σου ανοίγει πολλούς δρόμους, σε πλημμυρίζει από ευκαιρίες. Είσαι υπεύθυνος γι' αυτήν, υπεύθυνος και για όσα σου προσφέρει κι ένοχος αν δεν τα αξιοποιήσεις. Μια Ελευθερία άγονη, είναι καταδικασμένη σε θάνατο γιατί ο άνθρωπος με τα έργα του δεν κατορθώνει να την αιτιολογήσει.

Η Ελευθερία, καθώς αισθάνεται πως βρίσκεται αδιάκοπα σε κίνδυνο, είναι γ ρ η γ ο ρ ο ύ σ α⁴. Δεν επαναπαύεται σ' όσα απόκτησε. Δεν εθελοτυφλεί μπροστά στις δυνάμεις που την απειλούν. Δε βυθίζεται στη βλάσφημη απόλαυση των αγαθών. Ανησυχεί, διαλογίζεται, προβληματίζεται. Κρατεί πάντα γυμνό και πάντα όρθιο το τρομερό της σπαθί γιατί αν το σπαθί χαμηλώσει, αν δισταγμός ή ατολμία την κυριέψουν, η Ελευθερία θα 'χει χαθεί.

Η Ελευθερία είναι ακόμα σ υ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν η. Αφορά εσένα, αφορά εμένα, αφορά τους πλαϊνούς μας, αυτούς που συναντάμε κάθε μέρα. Όταν μας μιλούν για μιαν Ελευθερία αφηρημένη, τότε πρέπει να υποψιαζόμαστε πως ζητούν να την απονευρώσουν, να της αφαιρέσουν το σαφές κι ολόζεστο ανθρώπινο περιεχόμενό της και να τη θανατώσουν, να τη διαστρέψουν. [...] Η Ελευθερία όμως είναι μια υπόθεση του ανθρώπου άμεση κι επείγουσα. Γιατί χωρίς αυτήν, ο άνθρωπος διαστρέφεται και απαθλιώνεται. Γίνεται δηλαδή υπάνθρωπος. [...] Η αρτίωση⁵ του ανθρώπου είναι αποτέλεσμα ελευθερίας γιατί ένας δούλος ποτέ δεν μπορεί να είναι άρτιος άνθρωπος. Τέλος, είναι η Ελευθερία α ρ μ ο ν ι κ ή. Δεν είναι ποτέ ασυδοσία. Εναρμονίζει κι εξισορροπεί τις ανθρώπινες σχέσεις, τα συμφέροντα και τις βλέψεις, απαλύνει τις διαφορές και διαχέει σ' ολόκληρο το βίο ένα νόημα διαφορετικό, νόημα πνεύματος. Όταν σ' ορισμένους ανθρώπους ή σ' ορισμένες τάξεις ανθρώπων, η Ελευθερία παροξύνεται⁶, αποτελεί κίνδυνο σαφή κι άμεσο για την Ελευθερία των άλλων ανθρώπων. Τότε η Ελευθερία ψυχορραγεί. Κι όταν ψυχορραγεί η προσωπική μου Ελευθερία, ψυχορραγεί και η εθνική ελευθερία. Κανένα Έθνος δεν μπορεί να διαφυλάξει την Ελευθερία και την ακεραιότητά του όταν οι άνθρωποι που το απαρτίζουν έχουν χάσει, είτε με την εθελοδοουλία⁷, είτε με τη βία και τον φόβο, την ελευθερία τους, όταν αυτή η Ελευθερία παραχαράσσεται εξ αιτίας της άγνοιας και των αναγκών των ανθρώπων. [...]

(Κώστας Ε. Τσιρόπουλος, Η Μαρτυρία του Ανθρώπου. Δοκίμια, Αθήνα: Οι Εκδόσεις των Φίλων, ³1988, σελ. 312-314.)

1. αφορισμούς: συνοπτικές διατυπώσεις που περιέχουν γενικώς αποδεκτές αλήθειες
2. υποδόρια: που βρίσκεται κάτω από την επιδερμίδα, που δεν είναι φανερή
3. υψηλοφροσύνη: υπερηφάνεια
4. είναι γρηγορούσα: βρίσκεται σε εγρήγορση, επαγρυπνεί
5. αρτίωση: τελείωση, ολοκλήρωση
6. παροξύνεται: εξάπτεται, ερεθίζεται
7. εθελοδοουλία: εκούσια υποταγή

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80-100 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε 100-120 λέξεις το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος από το κείμενο: "Και η Ελευθερία είναι υ π ε ρ υ ν η. Τούτο σημαίνει πως δεν είναι μεγάλη η ευθύνη του ανθρώπου μονάχα όταν έχει χάσει την Ελευθερία του αλλά κι όταν την έχει κερδίσει."

Μονάδες 10

B2. "Η Ελευθερία, καθώς αισθάνεται ... η Ελευθερία θα 'χει χαθεί". Στη συγκεκριμένη παράγραφο να διερευνήσετε και να αιτιολογήσετε:

α. Τη συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας. (Μονάδες 2,5)

β. Έναν τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου. (Μονάδες 2,5)

Μονάδες 5

B3. Να σχηματίσετε μια πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου, σε οποιοδήποτε γραμματικό τύπο τους: μυστηριώδης, άγωνα, ασυδοσία, εναρμονίζει, απαρτίζουν.

Μονάδες 5

B4. σύζευξη, ανακύπτουν, υπεύθυνος, διαλογίζεται, συμφέροντα: Από το δεύτερο συνθετικό των πιο πάνω λέξεων να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη.

Μονάδες 5

Γ. Σε μια εποχή κατά την οποία η Ελευθερία αποτελεί αίριο ζητούμενο, δεν είναι λίγες οι φορές που απειλείται ή παραβιάζεται, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Σε εκδήλωση που οργανώνει ο Σύλλογος Γονέων του σχολείου σου καλείσαι να αναπτύξεις, ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας, τις απόψεις σου σχετικά με τους παράγοντες που απειλούν στο σημερινό κόσμο το ιδανικό της Ελευθερίας και να δείξεις με ποιους τρόπους αυτή κατοχυρώνεται. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 50